

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 379/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Dobrovičom, LL.M., Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/18/2021 (predtým Okresný súd Bratislava IV sp. zn. 22C/18/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/18/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. 22C/18/2021 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **800 eur** každému z oboch sťažovateľov, ktoré **je** im Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/18/2021. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv, prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal im primerané finančné zadost'učinenie každému vo výške 3 000 eur a náhradu trov konania. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 379/2025-11 zo 7. augusta 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z obsahu sťažovateľmi podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého konania začatého na mestskom súde 7. apríla 2021 je žaloba o určenie povinnosti zdržať sa tienenia susedného bytu podaná podľa § 3 ods. 1 v spojení s § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kde sťažovatelia sú v pozícii žalovaných, ktorí spôsobom užívania svojho pozemku nachádzajúceho sa na parcele KN [REDAKOVANÉ] zapísanej na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom (ďalej len „predmetný pozemok“) spočívajúcim v umiestňovaní rôznych prekážok a predmetov na terase predmetného pozemku spôsobujú tienenie izby bytu [REDAKOVANÉ] nachádzajúceho sa na 2. podzemnom podlaží v bytovom dome so súpisným číslom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zapísanom na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] vedenom Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom. Žalobkyňou v napadnutom konaní je [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), ktorá je vlastníčkou bytu [REDAKOVANÉ] nachádzajúceho sa na 2. podzemnom podlaží v bytovom dome so súpisným číslom [REDAKOVANÉ], ktorý susedí s predmetným pozemkom sťažovateľov, a ktorá sa z dôvodu spôsobu užívania predmetného pozemku sťažovateľmi rozporného s § 3 v spojení s § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka obrátila 7. apríla 2021 na okresný súd podaním žaloby o určenie povinnosti zdržať sa tienenia susedného bytu vrátane návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

3. Podľa sťažovateľov napadnuté konanie trvá od podania žaloby 7. apríla 2021 do času podania ústavnej sťažnosti už 4 roky, z tejto doby mestský súd je úplne nečinný po dobu 2 rokov. Podľa názoru sťažovateľov „súd prvej inštancie disponuje plne so všetkými podkladmi na rozhodnutie vo veci“ a aj napriek tomu dosiaľ vo veci nerozhodol, keď aktuálne je absolútne nečinný po dobu 28 mesiacov. Mestský súd naposledy vo veci pojednával 2. marca 2023, keď ďalšie nariadené pojednávanie na 15. jún 2023 „bolo zrušené z dôvodu zmien v personálnom obsadení tunajšieho súdu a s tým súvisiacu zmenu v osobe zákonného sudcu v prejednávanej veci v zmysle dodatku č. 5 k rozvrhu práce tunajšieho súdu na rok 2023.“

4. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti zvýraznili aj význam samotného predmetu sporu pre strany konania z dôvodu pretrvávajúceho zásahu do výkonu aj ich vlastníckeho práva, keďže „ide

o susedský spor, navyše tak neprijemný, že si účastníci vzájomne vidia do svojich nehnuteľností. Každým ďalším pribúdajúcim dňom bez súdneho rozhodnutia len zbytočne narastá tlak medzi účastníkmi konania vyvoláva právnu neistotu účastníkov konania.“

II.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd po podrobnom chronologickom prehľade vo veci vykonaných úkonov od 6. apríla 2021 do 13. januára 2025 (keď procesnú aktivitu okresného súdu do 2. marca 2023 samotní sťažovatelia nerozporujú, pozn.) uzavrel, že v napadnutom konaní došlo z jeho strany k prietahovému postupu, keď *„od obdobia 18.05.2023 do súčasnosti nekonal vo veci plynule ako vyplýva aj z výpisu realizovaných úkonov vo veci, pričom predmetné prietahy boli objektívne zapríčinené aj zmenou zákonných sudcov v danej veci.“* Oproti tomu ale mestský súd poukázal na to, že žalobkyňa podala svoje vyjadrenie k svetlotechnickému posudku Ing. Branislava Čameka až 14. januára 2025, keď *„práve vyjadrenie Ing. Branislava Čameka spolu s vyjadrením žalobkyne, ktoré žalobkyňa doručila súdu až dňa 14.01.2025, je kľúčovým aspektom pre súd v prípade posúdenia návrhu žalobkyne na nariadenie znaleckého dokazovania v danej veci.“*

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

7. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietahov vyplýva z Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto

žalobkyne (hojdačka a okrasná zeleň). Takto vykonávané dokazovanie vyplynulo zo skutkových okolností posudzovanej veci

16. Z obsahu súdneho spisu sa ústavný súd presvedčil, že v čase po 15. júni 2023 nebol zo strany už mestského súdu produkovaný žiadny procesný úkon smerujúci ku skončeniu veci, a teda časový úsek konania od 2. marca 2023 (z dôvodu neuskutočnenia nariadeného termínu pojednávania na 15. jún 2023 z dôvodu prekážky na strane súdu) do času podania ústavnej sťažnosti 15. júla 2025 ústavný súd hodnotí ako nečinnosť, a teda ako prieťah v trvaní 2 rokov a 4 mesiacov. V dôsledku toho došlo postupom mestského súdu v napadnutom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

17. V závere taktiež ústavný súd mestskému súdu pripomína, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, IV. ÚS 66/2023, IV. ÚS 135/2025). Ústavný súd citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/18/2021 konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

19. V závere ústavný súd konštatuje, že vyjadrenie mestského súdu z 21. augusta 2025 nezaslal na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľov z dôvodu, že (i) mestský súd priznal dobu prieťahového postupu v napadnutom konaní zhodne s názorom sťažovateľov a (ii) prípadné vyjadrenie sťažovateľov k vyjadreniu mestského súdu (vzhľadom na jeho obsah) by neovplyvnilo rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci ani pri rozhodnutí o výške priznaného finančného zadosťučinenia.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

22. Sťažovatelia požiadali o priznanie finančného zadosťučinenia pre každého z nich z dôvodu prieťahov mestského súdu v napadnutom konaní.

23. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

24. Ústavný súd s prihliadnutím na skôr identifikovanú dobu prietahov v trvaní 2 rokov a 4 mesiacov, ale pri celkovej dĺžke napadnutého konania, ktoré trvá ku dňu podanej ústavnej sťažnosti 4 roky a 3 mesiace, a na svoju vlastnú rozhodovaciu prax (IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023) priznal sťažovateľom sumu primeraného finančného zadostučinenia každému z nich vo výške 800 eur (bod 3 výroku nálezu).

25. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru ESĽP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97, oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

26. Keďže sťažovatelia požadovali priznanie finančného zadostučinenia vo výške každému z nich po 3 000 eur a ústavný súd priznal sťažovateľom finančné zadostučinenie vo výške 800 eur každému z nich, ktoré považoval za primerané, vo zvyšnej časti ich návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

27. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby im ústavný súd priznal náhradu trov konania.

28. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľom náhrada trov

konania vo výške 742 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 29,68 eur, spolu tak 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu